

ЯКИМ БУВ СІЧЕНЬ У ЗНУ: ПОДІЇ, ПРО ЯКІ ВАРТО ЗНАТИ

Січень традиційно, ще до великої війни, вважали місяцем лінощів: різдвяно-новорічні свята плавно перетікали у відпустки, а в академічній сфері часто-густо – в період «підтягування хвостів». Завдяки ЗСУ ми подекуди й нині можемо собі дозволити трохи «ледачий» січень. Однак редакція газети «Запорізький університет» вирішила надихнути на нові звершення університетську спільноту, зібравши інформацію про яскраві та значущі події січня 2025 року в ЗНУ. Впевнені, що ви дізнаєтеся більше про ці насправді непересічні заходи та проєкти, про їхніх невтомних ініціаторів і учасників і неодмінно зарядитися енергією для звершень у лютому нового року, якої, можливо, вистачить і надовше.

Віртуальна реальність вабить і в січні

Це стосується не тільки науковців, які безпосередньо використовують інструменти віртуальної реальності в досліджах і дослідженнях. Викладачі різних факультетів ЗНУ відвідали лабораторію віртуальної реальності та на власні очі побачили, як гарно вона технічно оснащена. Власне, не тільки побачили, а й трохи застосували на практиці, адже інструменти віртуальної реальності можна використовувати в навчанні, науковій діяльності та технічній творчості студентів. Учасники екскурсії ознайомилися з дією сучасних окулярів віртуальної та змішаної реальності Meta Oculus Quest, програмних комплексів

Liberal Arts and Science (LAS) у Запорізькому національному, зібралися й обговорили саме в січні. Наш виш спільно з чотирма українськими університетами (Києво-Могилянською академією, Полтавським національним педагогічним університетом імені В. Короленка, Тернопільським національним педагогічним університетом імені В. Гнатюка, Ізмаїльським державним гуманітарним університетом) бере участь у проєкті з розбудови потенціалу вищої освіти Еразмус+. Він називається «Створення і впровадження програм навчання Liberal Arts в Україні» (LibArt_UA). Його учасники в підсумку мають розробити та запровадити бакалаврські

Фото Володимира Лінікова

для моделювання й симуляції, а також системами взаємодії з віртуальним середовищем. Співробітники лабораторії продемонстрували приклади інтеграції VR у різні освітні дисципліни – від природничих до гуманітарних наук.

ШІ в освіті –

цілком об'єктивна реальність

400 учасників, серед яких викладачі з 11 університетів Запорізької області й інших регіонів. ЗНУ – серед найактивніших на засіданні міжуніверситетського методичного круглого столу «Штучний інтелект в освіті: виклики і перспективи». Його організував Запорізький державний медико-фармацевтичний університет. Директорка Центру штучного інтелекту ЗНУ, завідувачка кафедри комп'ютерних наук **Галина Шило** розповіла, що учасники обговорили інструменти ШІ, які можна використовувати в підготовці наукових робіт і готуючись до лекцій і практичних занять. Сама вона презентувала роботу Центру, зосередившись на його можливостях і технологіях, які розвиваються в ньому, які програмні продукти можуть розробляти, а також на тому, як ці напрацювання можна використати в медицині. Галина Шило окреслила напрями для обговорення та подальшої співпраці з Запорізьким державним медико-фармацевтичним університетом, щоб такі дослідження можна було проводити в Центрі штучного інтелекту ЗНУ. Йшлося, зокрема, про розробку симуляторів віртуальної реальності, цифрові двійники, про те, як використовувати методи саме машинного навчання в медицині. Тож, далі буде.

ЗНУ прагне бути провідним і стати міждисциплінарним

Як створити та запровадити міждисциплінарну освітню програму за принципами

міждисциплінарні студентоорієнтовані програми з урахуванням індивідуальної траєкторії навчання, створені за принципами LAS. За ними ефективно працюють, зокрема, такі провідні західні виші, як Познанський університет імені Адама Міцкевича (Польща), Гіссенський університет імені Юстуса Лібіха (Німеччина) і Маастрихтський університет (Нідерланди). Саме з їхніми підходами до міждисциплінарної освіти учасників зустрічі познайомила проєкторка з науково-педагогічної роботи, міжнародної та проєктної діяльності **Олена Тупахіна**. Вона розповіла, що протягом наступних трьох років ЗНУ має запровадити одну таку освітню програму. «Ми хочемо, щоб вона була корисною, цікавою і, можливо, дала змогу розвивати напрям міждисциплінарних програм і, ширше, міждисциплінарних студій, міждисциплінарних досліджень у нашому університеті», – відзначила Олена Тупахіна. Також вона повідомила, що цей проєкт реалізується під егідою Міністерства освіти і науки України. «Пілотні університети» мають від МОН повний карт-бланш на втілення власної візії міждисциплінарного навчання.

Критерії рейтингу оновили після громадського обговорення

Незважаючи на традиційне академічне затишся січня, спільнота ЗНУ взяла участь в обговоренні нових критеріїв рейтингування науково-педагогічних працівників. До 18 січня надійшло понад 60 пропозицій. Проректор з науково-педагогічної роботи **Юрій Каганов**, представляючи нові критерії рейтингування на першому цього року засіданні Вченої ради, зазначив, що така активність – це позитивний сигнал про формування культури дискусій у

колективі. Він підкреслив, що підходи до рейтингового оцінювання оновлюються постійно, але прагнення до прозорості процедур, їхньої відкритості та, зрештою, формування довіри до результатів рейтингу залишаються незмінними. З-поміж новацій – зміна парадигми оцінки контенту в Moodle: формула враховує відсоток дисциплін із максимальним рівнем заповнення. Також для того, щоб виокремити якісні колективні монографії, запроваджується критерій присутності серед співавторів принаймні одного з країни ОЕСР. Увагу також звертатимуть на рейтинг авторитетних іноземних видавництв. А з-поміж заходів міжнародного рівня оцінюватимуть ті, які мають щонайменше один компонент англійською мовою. Також буде збільшено кількість балів для членів робочої групи, які брали участь у підготовці до акредитації освітніх програм.

Магістранти юридичного факультету вчать влучно стріляти

Практичне заняття з дисципліни «Вогнева підготовка» відбулося у стрілецькому клубі «Українські вільні стрільці». Він має кілька стрілецьких галерей, серед іншого, на 5 та на 25 метрів, різноманітну зброю від дрібно до середньокаліберної, зокрема карабіни, різні, гладкоствольні, різні пістолети. Там створені всі умови, щоб згідно з усіма приписами та правилами зберігати й використовувати зброю. На таких заняттях студенти магістратури відпрацьовують навички безпечного поводження зі зброєю, розвивають швидкість реакції та здатність ухвалювати рішення в екстремальних умовах, готуються до реальних викликів правоохоронної діяльності. Магістранти були в захваті від нового формату навчання, впритул наближеного до реальних умов роботи правоохоронців. В. о. завідувача кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності,

автор і викладач курсу «Вогневої підготовки» **Роман Бараннік** розповів, що під час теоретичної підготовки студентів тривали перемовини з керівництвом стрілецького клубу. Завдяки їхньому успішному результату «зараз зі студентами бакалаврату та магістратури можемо не тільки тренуватись у холостому режимі, а й стріляти бойовими набоями зі справжньої зброї», – зазначив Роман Бараннік.

4 студентів і 17 студенток ЗНУ – серед найкращих знавців Шекспіра

Представники десятих університетів із восьми областей України вийшли у фінал Всеукраїнського шекспірівського конкурсу студентських проєктів ім. Віталія Кейса. Його організатором цього року був ЗНУ за ініціативи Українського міжуніверситетського шекспірівського центру. На конкурс надійшло 74 роботи, 47 із яких вийшли у фінал. Всеукраїнський шекспірівський конкурс справедливо вважають найочікуванішим проєктом Українського міжуніверситетського шекспірівського центру вже 15 рік поспіль. Саме тут до міждисциплінарних студій долучається українське студентство. Так зростає його інтерес до постаті та творчості Шекспіра. Так формується культурний простір, який сприяє діалогу між представниками різних сфер, зокрема, філологічної науки, театрознавства, художнього перекладу, масових комунікацій, практики викладання мови та літератури в освітніх закладах. Деякі роботи фіналістів вражали не тільки глибиною, а й екстраординарністю тем. Наприклад, «Two beer or not two beer?»: напої у творчості В. Шекспіра», «Шекспір у смартфоні», «Секрети успішного бізнесу від В. Шекспіра»... Незабаром на сторінках газети «Запорізький університет» чекайте на розгорнутий і цікавий матеріал із цієї теми. Вдалого лютого, ЗНУ!

Фото Романа Баранніка

«Я любив вас усіх, а найбільше любив Україну»: другий рік без випускника ЗНУ Тараса Воротного

Наприкінці січня виповнюється два роки, відколи надійшла приголомшлива звістка про загибель під Бахмутом випускника факультету журналістики ЗНУ, молодшого сержанта, стрільця-помічника гранатометника Збройних Сил України Тараса Воротного. Він був серед тих вихованців Запорізького національного університету, які з перших днів повномасштабної війни добровільно стали на захист України й віддали найцінніше за її свободу – своє життя. Указом Президента № 434/2023 «Про відзначення нагородами України» Тараса Воротного нагороджено (посмертно) орденом «За мужність» III ступеня.

Він був справжнім: патріотом, другом, сином, побратимом тих хлопців, із якими стояв пліч-о-пліч, захищаючи Україну. Тарас щиро любив Україну, його цікавила її історія, по-справжньому хвилювало її майбутнє. Адже він ніколи не був байдужим. Вдумливий, стриманий, непублічний, здебільшого мовчазний хлопець притягував людей своєю внутрішньою силою, надійністю. Люди, яким пощастило знати його краще, говорять про нього, як про дуже розумного, освіченого, самоіронічного філософа.

Мама Тараса, **Наталя Бойко**, згадує, що ідентифікувати себе як українець Тарас почав ще змалечку. Якось, навчаючись ще в початкових класах, він намалював плакат із тризубом і надписом «Я – українець!!!». Це було задовго до того, як багато хто з українців почав усвідомлювати, що Україна – незалежна та суверенна держава. І розмовляв Тарас із дитинства тільки українською. Казав, що коли хтось звертається до тебе російською, ти маєш пам'ятати: ти – на своїй землі, твоя мова – українська. Тому не ти маєш переходити на мову співрозмовника, а він має вчити свою рідну мову.

Директор і викладачі Січового колегіуму згадують про Тараса, як про «неймовірно обдарованого, талановитого творця в багатьох галузях мистецтва. Він жив красивим, насиченим подіями в Україні, в рідному Запоріжжі, життям. Ніколи не був байдужим – ні до людських дол, ні до долі України. Допомогою йому була література, тонкий гумор, іронія, ширість» (із фейсбуку Запорізької спеціалізованої школи-інтернату «Січовий колегіум»).

Згодом Тарас обрав факультет журналістики Запорізького національного університету, віддавши перевагу спеціальності «Видавнича справа та редагування». Мама Тараса розповіла, що в ті часи вони жили досить скрутно, тому її син одразу вирішив – або буде серед найкращих і вступить на бюджет, або піде працювати. І, звичайно, вступив, був серед найкращих студентів і отримав диплом із відзнакою.

Свої перші професійні кроки Тарас Воротний також пов'язав із рідним університетом – працював верстальником у газеті «Запорізький університет». На сайті вишу можна побачити випуски газет, професійно зроблені хлопцем, який, здавалось б, ще не мав достатнього досвіду. Але треба любити свою роботу, вдосконалюватись, аби стати фахівцем високого рівня. Тарас мав саме такий підхід у роботі. Тому й надалі він пов'язав своє професійне життя з графічним дизайном, співпрацював у цій галузі з різними організаціями, зокрема з «Демократичною Сокирою». Мама Тараса згадує, що він завжди мав хист до малювання. І багато його малюнків були присвячені Україні. Він, здається, передбачив, що на його країну чекають важкі часи, війна. Але, напевно, це були не передчуття, а висновки, які він міг зробити завдяки своїй заглибленості в історію України. Він розумів, що протистояння між Україною та росією рано чи пізно має перерости у збройну агресію. Українцям, зокрема і йому самому, доведеться зі зброєю в руках виборювати ті цінності, за які у 2013–2014 роках вони вийшли на Майдан.

Як розповідає Наталя Бойко, за медичними показниками Тарас не мав іти служити, не мав відповідної військової підготовки. Але він був одним із тих, хто добровільно взяв до рук зброю та став на захист України. Вона згадує слова сина, коли той був на ротатії: «Я радий, дуже радий, що приїхав! Але, знаєш, я не хочу залишатися... Там – такі люди, на перший погляд, зовсім непримітні, але справжні! Там – життя!» Один із його командирів, із яким вона спілкувалася після загибелі сина, розповів, що Тараса дуже поважали побратими саме через його виваженість, емоційну стійкість, уміння приймати тверезі рішення, організувати себе та інших, заспокоїти, порадити. Це ті якості, які надзвичайно важливі в ситуації, коли невійськовій людині доводиться брати до рук зброю, і не кожен психологічно готовий до цього.

Тарас загинув 28 січня 2023 року, прийнявши свій останній бій на Донецькому напрямку, під Бахмутом. Після цієї страшної звістки у стрічці Facebook викладачі, друзі, колеги Тараса ділилися своїм болем. І кожен писав – він був справжнім.

Наталя Бойко наразі бачить своє покликання не тільки в збереженні пам'яті про сина, але й у привертанні уваги влади та суспільства до потреб родин загиблих і безвісти зниклих воїнів.

Вона бере участь в акціях пам'яті, долучилася до роботи Ради жінок загиблих Героїв у Хортицькому районі.

Нині, вшановуючи пам'ять Тараса Воротного, своїми спогадами про нього поділилися його викладачі, друзі, колеги, побратими та посестри.

Доцентка кафедри видавничої справи та редагування факультету журналістики Наталя Романюк:

– Тарас Воротний закарбувався в пам'яті на довгі роки не лише своїми яскравими зовнішніми даними (високий і стрункий, завжди з охайною стрижкою, якийсь час із козацьким чубом, із приємною усмішкою та з глибоким поглядом), але й своїм небайдужим ставленням до подій в країні, місті, до навчання. Із Тарасом писали дипломну роботу «Композиційно-графічна модель газети "Запорізький університет" в історичному аспекті», бо історія його завжди цікавила. Працювати з ним як із науковцем – це було неймовірно задоволення, бо і тут він підійшов до завдання відповідально й сумлінно. Тарас підняв в архіві видання газети з першого її номера. Очі горіли при порівнянні й аналізі кожного її аспекту. Робота була написана на високому рівні, зі змістовними висновками. І я сподівалася, що він продовжить навчання в аспірантурі. Однак на неодноразові запрошення отримувала негативну відповідь, бо Тарас вважав себе «не таким уже й розумним, аби піднімати науку». Його скромність вражала. Пам'ятаю, як попросила зареєструватися в Асоціацію випускників, щоб не загубитися, щоб він міг поділитися досвідом із професійної діяльності з нашими майбутніми редакторами і видавцями. І отримала передбачувану відповідь: «Не хочу, щоб факультет бачив глибини мого професійного падіння» (цитата з діалогу у фейсбуці). І це тоді, коли він працював «фрилансером на дизайні» для замовників з усієї країни. Таким був наш Тарас: скромний, завжди усміхнений, але водночас серйозний, добрий, привітний, розумний і виважений... Таким і залишиться в наших серцях...

Доцентка кафедри видавничої справи та редагування Наталя Тяпкіна:

– Важко писати про Тараса в минулому часі... Консервативний у поглядах на життя, глибокий, із почуттям гумору, дуже іронічний, а також красивий, скромний і розумний. Я не згадаю підняті руки від Тараса на парах. Проте точно пам'ятаю, що коли він відповідав, усі стишувалися, дослуховуючись до його слів. Авторитетний інтелектуал, лідер, він завжди знав більше, ніж мав знати. Часом здавалось, що не викладачі його оцінювали, а він викладачів. Із ним хотілося говорити про цінності, ідеали, переконання, українську ідентичність, історію та літературу. Тарас усіх нас підіймав на вищий рівень, ніби усвідомлюючи невідворотність цієї кровопролитної та героїчної війни за Україну.

Одногрупниця та подруга Олександра Гречка (нині – Тоначева):

– Тарас був неймовірно у своїй багатогранності: одночасно сумним і з прекрасним почуттям гумору, мовчазним, але розмови з ним могли тривати годинами. Згадую наші студентські балачки, які здавалися тоді звичайними, але тепер розумію, як багато правди було в його словах. Він умів дивитися глибше, помічати те, що інші пропускали. Знаючи Тараса, зовсім не є несподіванкою, що він став на захист України. Це саме те, чого очікуєш від такої людини – сміливої, глибокої, небайдужої. Його влучні жарти й роздуми досі звучать у пам'яті, як нагадування про того, хто залишив після себе стільки світла і кому ми всі так вдячні.

Однокурсниця Антоніна Антошко:

– Тарасе, пригадую тебе мовчазним і стриманим. І від цього спілкування з тобою було лише цікавішим, тому що завжди лишалося місце для інтриги. Із тобою насправді можна було й не говорити, а тільки слухати й це було пізнавально та цікаво. Університетська маккава на перервах невеликою компанією – назавжди в спогадах. Твої філософські думки підштовхували й самій замислитися про більш глобальні речі. Дуже дивувалась тому, наскільки багато ти знаєш. Здавалось, що маєш відповіді на всі запитання. Ти влучно й смішно жартував – зі смаком і нотками сарказму. Неймовірно освічений, принциповий, вільний у думках і висловлюваннях. Таким тебе пам'ятатиму. Герой назавжди! Слава та вічна пам'ять.

Колишня керівниця пресслужби ЗНУ Олена Благодарова:

– Високий, стриманий, завжди у своїх думках він нагадував мені сумного і шляхетного лицаря. Тарас прийшов до редакції газети відразу, як отримав диплом. Але вже мав гарний досвід як верстальник, дизайнер. Він був тією людиною, на яку можна поклатися й не перевіряти, наскільки якісно виконана робота. Головне для нього – аби було цікаво. Він мав це рідкісне вміння, попри свою стриманість, навіть замкнутість, притягувати до себе людей. До його думки хочеш прислухатися, радитися. Коли знайомишся з ним ближче, відкриваєш для себе надзвичайно цікаву людину з гарним почуттям гумору. Ерудит, філософ, іронічний, освічений хлопець, який бездоганно володів українською мовою. Тому в колективі його любили та поважали, зокрема й через його

самоіронію. Я добре пам'ятаю, як Тарас переживав події революції Гідності, початок бойових дій на сході. Звістка про його загибель хоча й шокувала мене, адже я, як і багато хто, не знала, що Тарас у війську, але й було розуміння, що в цій людині я не помилялась. Він не міг би інакше. Адже щира любов до своєї країни, сильний духовний стрижень і загострене відчуття справедливості – це про Тараса. Сьогодні Україна платить найважчу ціну за свою незалежність. За наше майбутнє віддають свої життя такі люди, як Тарас, здатні на самопожертву, а саме вони за мирних часів мали б розбудовувати сильну і незалежну Україну. Пам'ятаймо.

Колишня головна редакторка газети «Запорізький університет» Таміла Тарасенко:

– Найпершим я згадала 2014 рік, коли Тарас уночі чергував разом з іншими добровольцями на в'їзді до Запоріжжя, саме тоді в нас там з'явився блокпост, а зранку приїздив на роботу. Він із тих, для кого війна почалася у 2014 році, з тих, хто вже тоді розумів, наскільки все серйозно й ладен був стати на захист свого міста. Дуже боляче, що захисника, прекрасної людини, в якій ще стільки всього мало б бути попереду, не стало, що вороги обірвали його життя. Це страшно, коли гинуть молоді люди зі світою душою. Вічна пам'ять.

Колега Ірина:

– Тарас був принциповим і цілісним. Він був дизайнером у «Демократичній Сокирі» та завжди професійно й оперативно втілював усі наші найсміливіші ідеї та образи в графіці. Незмінно – по суті, вчасно, талановито і з гумором. Він умів відстоювати свою думку та не терпів халтури. І в роботі, і в житті. Коли у червні 2022-го Тарас сказав, що долучається до ЗСУ, це нікого не здивувало. Він би не зміг мовчки стояти осторонь і займатися своїми справами, коли Україну, яку він любив і в яку вірив понад усе, вбиває ворог. Із загибеллю Тараса наша команда втратила колегу і друга. Та ми пишаємося тим, що він був частиною цієї команди. І пам'ятаємо його. Сьогодні тисячі захисників України з честю носять патчі з логотипом «Демократичної Сокири», який колись намалював Тарас Воротний. Хочеться вірити, що він теж це бачить. Честь, Тарасе!

Нині старший солдат у ЗСУ Софія «Панда» Причко:

– Вперше ми зустрілися з Тарасом у грудні, за місяць до його загибелі. Це при тому, що ми вже близько двох років були колегами. Спочатку ми загубилися на Академістечку. Здається, він усі виходи оббігав, поки знайшов мене. А потім я слухала історії про нахабних мишей у бліндажах, які жеруть усе, що бачать. Він не любив ділитися особистим, не хотів щось просити для себе. Довго вмовляла його, щоб узяв бодай аптечку. Коли Тарас вже був у війську, то щоразу розчулювався, що ми пам'ятаємо про нього. Ми все ще пам'ятаємо тебе, Тарасе. Як неймовірного дизайнера, трішки буркотливого колегу, хорошого друга й теплу людину. Честь.

Нині солдат у Силах Безпілотних Систем Назар:

– Дуже складно добирати слова. Ми ж усі співпрацювали віддалено. Пригадую, як мене «накрило» від усвідомлення, що вперше я побачив, який на вигляд Тарас на чорно-білому фото під постом про його загибель. Отак працюєш із людиною три роки, щодня переписуєшся й не знаєш, яка вона на вигляд. А потім він гине на війні. Тарас завжди все робив на найвищому рівні, йому одному не треба було ходити на наші зуми та брейншторми.

SMM-ниця Анна:

– Через віддалену роботу я знаю його з обговорень у чатах, за голосом, за фотографіями та неймовірним професіоналізмом. Моя паралельна робота довго була також дизайнерською, для мене його швидкість була просто магічною. Іноді команда ще не встигала повністю усвідомити і сформулювати ТЗ, а Тарас уже приходив із кількома макетами, і всі вони були в ціль. При цьому він був дуже спокійний та небагатослівний. Дуже хотілося познайомитися з цим таємничим майстром і дізнатися у чому секрет. Але пандемія й повномасштабне вторгнення цьому завадили. А потім Тарас пішов на війну. Схоже, він завжди робив те, що треба. Він довго не хотів звертатися по будь-яку допомогу, але волонтери та Соня його пересилили. Вони розповідали, як Тарас згодом радів пакунку смачного й корисного, який чекав його після котрогось із довгих виходів... Потім ми дізналися про його загибель. Я не знаю, як написати «Він не мав помирати», щоб це не звучало, наче щось із шаблонної промови. Тарас мав жити своє життя, працювати як завжди круто (або ні, як би захотів). Є багато способів пам'ятати людину. Мій такий: щоразу коли я щось створюю, то думаю, а як би це зробив Тарас?

Честь і шана усім відважним воїнам, які віддали свої життя за нашу свободу. Низький уклін кожній українській родині, яка втратила чоловіка чи сина, матір чи доньку. Слава Україні! Героям слава!

Інтерв'ю, конференції, волонтерство: як команда проекту «Peace & Mobilities» із ЗНУ збирає уявлення про мир українців, занесених вином воєнного лихоліття до Німеччини

У межах проекту «Мир та мобільності» програми HORIZON EUROPE вже в січні представники факультету історії та міжнародних відносин ЗНУ – декан **Ольга Маклюк** і науковці **Володимир Мільчев**, **Станіслав Черкасов**, **Сергій Білівненко**, **Оксана Казакова** та **Катерина Петрова** – завітали до Німеччини. Тут на них чекали партнери – представники Білефельдського університету.

Вони вже встигли там зустрітися з давніми друзями. Зокрема, з очільницею Спілки українців в університеті Білефельда **Оленою Орловою**. Разом обговорили можливість записати інтерв'ю в межах проекту, спланували заходи зі студентами з України та програму спільних воркшопів. Не менш плідним було спілкування з керівником програми HORIZON EUROPE від Білефельдського університету **Каміло Ферерро**. Уже тут ішлося про вектори подальшої співпраці представників цих вишів. І нарешті розпочалась стартова зустріч учасників проекту «Горизонт Європа». Упродовж дня команди з Німеччини, Нідерландів, Італії, Іспанії, Колумбії, Чилі, Мексики, Венесуели та України презентували методологічні підходи дослідження питань війни, миру та міграції. Команда ЗНУ представила ключові компоненти програми власних досліджень. Наші науковці відповіли на питання про ситуацію в Україні, розповідали про діяльність Запорізького національного університету в умовах війни. Як зазначили представники факультету історії та міжнародних відносин, нині університет Білефельда реалізує 40 проєктів за програмами ЄС, включаючи «Горизонт». «Для нашого університету ця програма є новим досвідом міжнародної кооперації: навчаємось, обмінюємось ідеями, презентуємо власні проєкти», – підкреслили на факультеті.

Важливим етапом роботи стала й участь у міжнародній конференції Pragmatics of Peace on the Move: Challenging Perspectives on Mobility-Related Conflictivity («Прагматика миру в русі: складні погляди на конфлікти, пов'язані з мобільністю») в Центрі міждисциплінарних досліджень Білефельдського університету. На ній, зокрема, виступив **Сергій Білівненко** з доповіддю «Усна історія як оптика: дослідження динаміки міграції та ментальних структур в історичному контексті». За словами представників факультету, «конференція стала важливою платформою для пошуку нових партнерств і обміну досвідом із провідними експертами у сфері мобільності, конфліктів та миру». Професор ЗНУ **Володимир Мільчев** розповів, що «науковий складник реалізації проєкту Peace & Mobilities («Мир і мобільність») передбачає постійну комунікацію з нашими співвітчизниками, яких вином воєнного лихоліття заніс у Німеччину, зокрема в той самий Білефельд». Він зазначив, що, крім прагматичної мети – зібрати потрібну для подальших досліджень інформацію, приємно було познайомитися та поспілкуватись із пересічними людьми. Головними помічницями й координаторками зустрічей стали дві українки – **Тетяна Шу** й **Олена Орлова** з Німецько-українського товариства м. Білефельда. З ними команда науковців факультету історії та міжна-

родних відносин ЗНУ відвідала волонтерський центр, розташований на околицях міста. Здебільшого в ньому лунала українська мова, але було чути й німецьку: місцеві мешканці залюбки долучаються до допомоги, також намагаючись зробити свій внесок у справу відсічі російської агресії. Тут плетуть маскувальні сітки, виготовляють окопні свічки, формують набори з одягу та продуктів харчування. Вік волонтерів найрізноманітніший – від дівчат і хлопців-підлітків до статечного панства старшого віку. Доволі представницькою є й географія українських міст і селищ, звідки походять добровільні помічники, – тимчасово окуповані та прифронтові території Донецької, Запорізької, Харківської, Чернігівської областей, Києва та Київщини. Попри велику зайнятість, п'ятеро з них знайшли час для того, щоб поспілкуватись із запорізькими вченими. В підсумку, вони отримали аудіозаписи інтерв'ю, тривалістю по годині кожне. Історії різняться, що й зрозуміло, оскільки кожен життєвий досвід є унікальним, утім об'єднує їх гнів на російських зайд, сум за батьківщиною, бажання возз'єднатися з близькими. Отримані свідчення вже творять основу подальших наукових статей та монографій.

Також команда істориків познайомилася зі справжньою берегинею української громади Білефельда та його околиць – **Ніною Лаврентьевою**. Киянка з народженням і вихованням, яка очолює «Фонд солідарності Білефельда», установу, де діє потужний хаб із допомоги українським біженцям. Розташований у колишньому військовому містечку британських військ Фонд має всі умови для перебування чималої кількості тимчасових мешканців – квартири, дитячий садочок, медичний кабінет. Тут же діють гуртки з театральної та художньої творчості, рукоділля, різноманітних видів спорту, працює служба психологічної підтримки. Передусім співробітники опікуються маленькими українцями, які є найбільш вразливою категорією переселенської громади. Як розповідає **Ніна Лаврентьева**, нині хаб згуртував майже 1 500 українців. Вона знайома особисто з переважною більшістю. Маріуполь, Донецьк, Херсон, Одеса, Запоріжжя – міста та регіони їхнього колишнього проживання, обпалені війною. Науковці факультету історії та міжнародних відносин домовилися про проведення фронтального опитування й анкетування. В перспективі це – понад сто потенційних респондентів на найближчі два тижні.

За словами декана факультету **Ольги Маклюк**, у межах реалізації програми вдалося днями обговорити важливий складник проєкту – створення муралів: «Проєкту «Горизонт Європа» «Мир та мобільності» неймовірно пощастило, тому що у складі його команди є **Fabrizio Bianchini** – італійський мультимедійний художник, який багато років займається соціальними проблемами. Він має досвід співпраці з дослідниками Європи та Америки та позиціонує себе як «мігрант», який працював у 20 країнах, 40 містах і на 4 континентах. Під час воркшопу художник зазначив, що його надихає передусім традиція мексиканського муралізму.

До слова, наш проєкт запланував створення 5 муралів, присвячених проблемам війни, миру та мігрантів, їхньої соціальної ізоляції, дискримінації та питанням інтеграції переселенців у нові спільноти. Для створення муралів автор роботи буде виконувати група науковців ЗНУ, які формують базу інтерв'ю з представниками вимушеної міграції під час повномасштабної новітньої російсько-української війни».

Учений-історик ЗНУ **Володимир Мільчев** зазначив, що інтеркультурний характер проєкту «Мир та мобільності» «від самого початку визначили не тільки обранням предметом дослідження, але й інтернаціональним характером команди його учасників. Зокрема, в його реалізації беруть участь як українські учасники від ЗНУ, так і їх колеги з Венесуели, Колумбії, Мексики, Іспанії, Італії, Німеччини. В процесі взаємного спілкування відбувається координація спільних планів, обговорення стратегій їх реалізації, проведення конкретних наукових заходів – воркшопів, тренінгів і конференцій. Серед подібного розмаїття активностей – дійство, яке відвідала команда запорізьких вчених. Воно приємно виділялося спробою поєднання підходів академічної науки та мистецької творчості у справі осягнення проблеми мігрантів, їх адаптації в нове середовище та збереження власної ідентичності. Таким заходом стало представлення мексиканським учасником **Омаром Гуадарамом** моноспектаклю, за написанням і зігранням ним самим сценарієм. Назва твору «Клуб «Белек». Ідеться саме про футбольний клуб. А ще, про приїзд із Мексики до Німеччини, про адаптацію до життя в новій країні завдяки таким самим мігрантам, як і він – представникам місцевої турецької громади. Центральною темою п'єси є футбол, який для Гуадарамі є набагато більшим за просте хобі. Спектакль триває рівно стільки ж, скільки й сам футбольний матч – 2 тайми по 45 хвилин. Для українського глядача це значною мірою дозволяє зрозуміти й ті умови, в яких нині опинилася частина наших співвітчизників, вимушених виїхати подалі від війни на чужину, в ту ж таки Німеччину».

А ще методологічний інструментарій проєкту «Мир та мобільності» передбачає оцифрування широкого масиву емпіричного матеріалу та розміщення електронних колекцій баз даних у відкритому доступі. Дослідження орієнтовані на створення відкритого цифрового ресурсу, який міститиме інтерв'ю з вимушеними переселенцями, соціологічні опитування, візуальні дані, зокрема карти переселень і візуалізацію соціальних мереж, інтерактивні інструменти для аналізу динаміки мобільностей і змін у мирних дискурсах. Використання відкритих цифрових платформ, що є важливою вимогою програми «Горизонт Європа», сприяє поширенню результатів серед широкого наукового та суспільного загалу. Створення інтерактивних баз даних дає змогу користувачам аналізувати динамічні процеси самостійно, з використанням сучасних аналітичних інструментів. У січні команда проєкту «Мир та мобільності» проінтерв'ювала вимушених переселенців з України. Дослідження тривало протягом місяця в культурних центрах, церквах, мовних школах та інших місцях, де українські переселенці спілкуються, діляться досвідом і відчують підтримку. Мета цих інтерв'ю – зібрати якісний емпіричний матеріал для аналізу трансформації уявлень про мир

ДЛЯ ДОВІДКИ

■ Участь ЗНУ в програмі «HORIZON EUROPE» справедливо назвати перемогою, адже вона є висококонкурентною. Лише близько 10% поданих на неї заявок дають «зелене світло». Ідея проєкту «Peace and Mobilities» («Мир і мобільність») народилася з контактів, започаткованих із університетом Білефельда. «Мир і мобільність» реалізується у формі дослідницької ініціативи з культурної антропології, що складається з кількох тематичних блоків. По-перше, трансформація концепту миру – тематичний блок, який корелюється з категоріями суспільних візій, політики пам'яті, відображенням у суспільній свідомості інформаційних війн, концепту постсправди. Його координаторка – декан факультету **Ольга Маклюк**. Другий блок – це відображення миру в міжнародних відносинах, у політико-дипломатичній сфері. Ним опікується в.о. завідувача кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин **Станіслав Черкасов**. Третій блок – культурно-антропологічний з елементами дослідження миру у відображенні мобільності. Його координує в.о. завідувача кафедри джерелознавчих студій та суспільних комунікацій **Сергій Білівненко**. Підготовка самого проєкту тривала впродовж шістьох місяців, із вересня 2023 до лютого 2024 року. Це була спільна ініціатива консорціуму шести університетів, які поставили собі за мету спробувати подати проєкт до програми «Горизонт Європа». Це – певний виклик для університетів не тільки України, але насправді й закордонних, тому що на фінансування «Горизонт Європа» полюб'є чимало дослідницьких, комерційних організацій, які займаються не просто академічною наукою, але й, наприклад, розвитком ІТ, нанотехнологій, різного роду інновацій. Проєкт «Мир і мобільності» стосується програми «Дії Марії Складовської-Кюрі» – флагманської програми ЄС з навчання докторантів і постдокторантів, яка надає дослідникам нові знання та навички, завдяки трансакторній мобільності, а також знайомству з різними секторами та дисциплінами.

серед українських мігрантів. Особлива увага прикута до питань динамічної трансформації образу миру, механізмів збереження ідентичності, соціальної інтеграції та взаємодії з місцевими громадами.

Не обійшлося і без волонтерства. Команда ЗНУ для учнів української школи «Дивосвіт» прочитала лекції: **Сергій Білівненко** – «Міфи України», а **Володимир Мільчев** – «Ким були та як жили запорозькі козаки?». Як виявилось, ініціатива стала важливою також і для дорослих, які їхали з іншого міста, аби послуhati наших викладачів та доторкнутися до історії України. Після лекцій чимало батьків відгукнулися на пропозицію взяти участь у проєкті та записати інтерв'ю, розповівши про власний шлях переміщення до Німеччини та поділившись своїм баченням миру.

Текст підготовлено за дописами в офіційному фейсбуку факультету історії та міжнародних відносин ЗНУ

Фото з соцмереж факультету історії та міжнародних відносин

Магістрів Запорізького національного університету стало більше

Січень укотре подарував для університетської спільноти одну з яскравих подій року – випуск магістрів 2025-го. Кожен факультет подбав про урочисті й водночас зворушливі заходи, що, безумовно, закарбуються в пам'яті талановитих випускників. Урочистості були сповнені щемливих спогадів, ширих подяк, важливих настанов, творчих виступів, вітань і квітів. Магістерські мантії, підкинуті вгору сотні капелюхів, сльози на очах – вир емоцій і почуттів передають світлинами, зокрема, відібрані до цього фоторепортажу. На всіх факультетах чи не найважливішими гостями були стейкхолдери, які підкреслювали, що вже нині більшість талановитих магістрів не тільки їм гарно знайомі, а й працевлаштовані в багатьох із них.

До слова, 2024 року на денну форму було зараховано 1045 магістранти, на заочну – 738. Найбільше магістрантів було на освітніх програмах: «Психологія» (167), «Право» (84), «Спорт» (55), «Інженерія програмного забезпечення» (54), «Публічне управління та адміністрування» (49). Зокрема, на біологічному

факультеті розповіли, що цього року наша країна отримала понад 50 висококваліфікованих магістрів, зокрема 9 – за спеціальністю «Середня освіта», освітня програма «Середня освіта (Природничі науки)», 13 – за спеціальністю «Біологія та біохімія», освітня програма «Біологія» та освітня програма «Генетика», 7 – за спеціальністю «Екологія», освітня програма «Екологія та охорона навколишнього середовища», 6 – за спеціальністю «Хімія», освітня програма «Хімія», 20 – за спеціальністю «Лісове господарство», освітня програма «Мисливське господарство». Дипломи магістрів із відзнакою тут отримали восьмеро.

Гордістю Запорізького національного університету стали й випускники магістратури, які захищають нашу країну в лавах Збройних Сил України. Представники адміністрації, викладачі, батьки та гості неодноразово підкреслювали, що цей випуск запам'ятовується незламністю, стійкістю, активною життєвою позицією, патріотизмом, талантами, прагненням до наукових здобутків і нашої Перемоги.

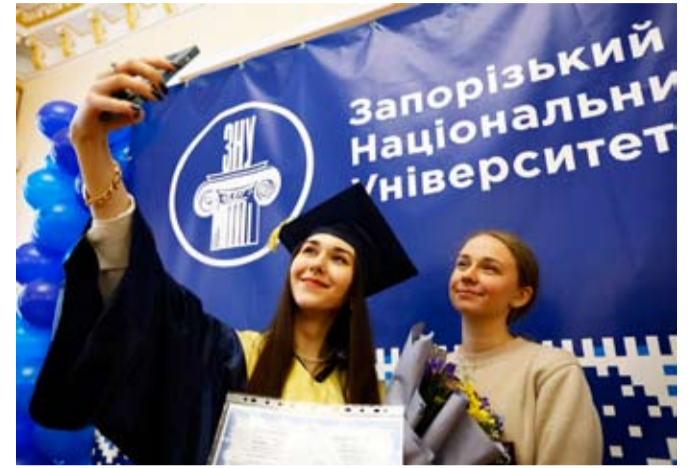

Фото Володимира Лінікова

Фото Антона Осадчука

Стежте за новинами на офіційному сайті ЗНУ: <https://znu.edu.ua>
та в соцмережах пресслужби ЗНУ:
<https://www.facebook.com/pressluzhbaZNU>
<https://www.instagram.com/pressluzhbaznu/>
<https://t.me/pressluzhbaZNU>
Соціальні мережі Запорізького національного університету:
https://beacons.ai/official_znu

Обласна академічна газета «Запорізький університет»
Засновник і видавець –
колектив Запорізького національного університету
Видається – з 1973 року

Керівник: **Павло Мірошніченко**
Провідний редактор: **Марія Канцелярист**
Творчий колектив: **Таміла Тарасенко, Антон Осадчук,**
Каміла Ситнік, Нейла Юсупова,
Ганна Левада, Сергій Полошко
Верстання – **Володимир Лініков**
Інтернет-версія – **Олени Благодарової**

Номер підписаний до друку 30.01.2025

Автори надрукованих матеріалів
несуть відповідальність за підбір
і точність фактів і цитат,
статистичних даних,
які не підлягають
відкритій публікації.
Редакція може
публікувати матеріали
в порядку обговорення,
не поділяючи точку зору автора.

Зареєстровано Запорізьким обласним
управлінням юстиції: свідоцтво про державну
реєстрацію друкованого засобу масової
інформації серія 33 №1249-524-пр
від 18 травня 2017 року.
Виходить щотижня
українською мовою.
Поширюється безкоштовно.
0,5 друкованого аркуша.
Наклад 1 000 примірників.

Адреса редакції:
69063, м. Запоріжжя,
вул. Залізнична, 24,
9 поверх, кабінет №911-2
Телефон: **289-12-78**
e-mail: znu.gazeta@gmail.com
Надруковано
в Редакційно-видавничому відділі
Запорізького національного університету